

Kommentar: Ikke godt nok

I debatten op til det kommende forsvarsforlig har gode mennesker argumenteret, at hæren i store træk kan fortsætte sin soldateruddannelse som hidtil. Vi skulle blot samtidig sænke ambitionsniveauet i fremtidig dansk deltagelse i internationale operationer passende. Dette kunne man selvfølgelig gøre:

- Hvis politikerne både lovede og overholdt, at de ikke ville sende styrker til mere krævende operationer og områder. Det gør de ikke.
- Hvis udviklingen i operationsområdet ikke pludselig kunne stille uventede krav. Det er urealistisk.
- Hvis politikerne og befolkningen var klar til at acceptere den større risiko for dødsfald og invaliditet blandt soldaterne, der følger af de nuværende muligheder. Det er man ikke.

Det er altid farligt at arbejde med skarpladte våben og andet farligt materiel blandt minefelter i krigszoner. Risikoen øges, fordi zonerne er fulde af fortsat bevæbnede ekstremnationalister, social nød, organiseret kriminalitet og allierede, der ikke taler dansk. Arbejdet er uforudseeligt og fra meget til ekstremt farligt. Derfor er en blot "tilfredsstillende" uddannelse reelt ikke god nok.

Hæren skal ikke længere forberede sig til den store krig, hvor vi troede at vi kendte kravene. Hvor vi skulle uddanne et stort antal værnepligtige til et "tilfredsstillende" niveau, og hvor vi vidste og accepterede, at vi ville få massive kamptab.

I de seneste 10 år har hæren skulle uddanne enheder af kontraktsoldater til et langt højere niveau, så højt, at enhederne umiddelbart kan kæmpe. Som det bl.a. blev demonstreret af kampvognseskadronerne ved Tuzla i Nordbosnien for 10 år siden, er dette absolut muligt. Det kræver dog altid både en hård uddannelse, sund fornuft og held at undgå tab. Ved den rigtige uddannelse kan man midske afhængigheden af held.

Indsættelsen i et krigsområde er som nævnt arbejde på en meget farlig arbejdsplads. En hær består af små hold/grupper på 2 til 10 personer, som f.eks. jægerpatruljer, kampvogns- og kanonbesætninger, infanteri- og spejdergrupper og artilleriobservatørhold. Som i de små grupper i sjak på andre farlige arbejdspladser som olieplatforme og kulminer, afhænger deres effektivitet og den risiko, de løber, ikke kun af den enkeltes uddannelse. Den enkeltes gode uddannelse er blot den grundlæggende forudsætning for at man kan arbejde sikkert uden at være afhængig af held.

Indholdet og konsekvensen i den uddannelse og tjeneste, gruppen som helhed udsættes for, skal sikre, at hvert medlem altid er i stand til, disciplineret, at levere sit bidrag og støtte de andre. Medlemmerne skal kende hinanden samt kunne og acceptere metoder og procedurer i så stor dybde, at løsning af standardopgaver kan ske uden nærmere instrukser. De skal alle have en grundlæggende evne til at løse hinandens opgaver. Gruppen skal kunne virke sikkert, internt disciplineret, uden misforståelser, uanset mørke, ekstremt vejrlig, søvnmangel og frygt. Modent, vågent, alvorspræget samarbejde skal have afløst enhver tendens til "røvere og soldater"-

machooptreden såvel som henfald til tankeløs rutine. Det er nødvendigt med en intensiv, krævende og varieret uddannelse for at nå dertil. Det forudsætter dog også konstant kontrol og konsekvente skridt til at sikre, at gruppens leder enten er kvalificeret og accepteret - eller afløses.

Disse betragtninger gælder, uanset hvilke opgaver i krigszoner, hæren skal løse. Uden en sådan uddannelse bliver gruppen både farlig for sig selv og omgivelserne. Det er ikke muligt at skabe sådanne grupper på nogle få ugers missionsforberedende uddannelse. Hvis de er etablerede, og medlemmernes fysiske træningsniveau er højt, vil de være i stand til, fleksibelt, at tilpasse sig kravene i ekstreme situationer, som f.eks. under en humanitær indsats med kort varsel i det indre Congo.

Disse højt kvalificerede, motiverede, sammenarbejdede, små grupper er en effektiv hærs byggesten. De er den grundlæggende forudsætning for styrkens interne sikkerhed og evne til at løse de stillede opgaver. Det er imidlertid officerskorpsets professionalisme og rutine, der afgør, om gruppernes samspil er så effektivt, at potentialet realiseres. Det er officererne, der planlægger og leder såvel uddannelse som indsats.

Om officerne kan gøre dette effektivt, afhænger af, om de i løbet af deres første 15 års tjeneste gives så meget *praktisk* erfaring fra mange, varierede og realistiske øvelser, at de dybdeforstår de forskellige typer grupperes reelle – ikke kun teoretiske – styrke og begrænsninger.

Officerskorpsets fysiske og mentale modstandskraft til at lede under ekstreme vilkår og under stress er også afgørende. Det siger sig selv. Det samme kan siges om korpsets kollektive viljestyrke og forvaltningsmæssige rammer for at udvikle og fastholde en disciplineret optræden på alle områder, således at muligheden for farlige misforståelser mindskes.

Korpsets praktiske erfaringer kan ikke genskabes hurtigt. Enhedernes (bataljoners og brigaders) stabe skal med korte mellemrum kontrolleres under krævende uddannelse samt ikke mindst realistiske øvelser, hvor de fører deres enheder i meget varierende scenarier.

Hvis man i en årrække sparer alvorligt på dette område, taber man en halv generations officerers professionelle uddannelse på gulvet. Jeg vil nødtigt opereres af et kirurgisk operationshold, der i ti år har været beskæftiget med forvaltning. Et tilsvarende professionelt henfald sker ved meget hæmmende arbejdstidbegrænsninger, snævre fredstidsrammer for realistisk uddannelse og hos officerer, der alene beskæftiges med korttidsuddannelse af værnepligtige.

Hæren forbereder i dag de enheder, der skal udsendes, så godt så overhovedet muligt. Man kan dog ikke *pludselig* kompensere for mange års mangler i officerskorpsets praktiske uddannelse og en vel tolerant, liberal holdning til manglende efterlevelse af krav. Det kræver muligvis udenlandsk hjælp, hvis man meget hurtigt skal øge og fokusere uddannelsesniveau og samspilsdisciplin i de grundlæggende grupper samt i den del af officerskorpset, som får en rolle i den fremtidige hær.